

§ 35

Kostpolicy inom Vänersborgs kommun - nu kallad måltidspolicy

KS 2021/246

Beslut

Kommunstyrelsen antar yttrande enligt nedan.

Yttrande

Kommunstyrelsen har den 5 jan 2022 fått en remiss från samhällsbyggnadsnämnden avseende måltidspolicy. Kommunstyrelsen anser att måltidspolicyn är väl genomarbetad med en tydlig koppling till kommunens vision samt till Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling.

Kommunstyrelsen anser dock att de två sista meningarna i första stycket under rubriken "Miljösmarta måltider" bör ändras till:

Även andelen hållbara råvaror ökar och på så sätt kan måltiderna bidra till minskad miljöpåverkan och bra villkor för både människor och djur.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, 2022-02-01
- Förslag till måltidspolicy för Vänersborgs kommun
- Delegeringsbeslut, 2022-01-04, Dnr: SBN 2021/99
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2022-01-05 Dnr: SBN 2021/99
- Delegeringsbeslut, 2021-05-10, Dnr: 2021/246
- Kostpolicy för skolor och barnomsorg 1998
- Livsmedelspolicy för Vänersborgs kommun

Kommunstyrelsen arbetsutskotts behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till yttrande inför sammanträdet var:
Kommunstyrelsen har den 5 jan 2022 fått en remiss från samhällsbyggnadsnämnden avseende måltidspolicy. Kommunstyrelsen anser att måltidspolicyn är väl genomarbetad med en tydlig koppling till kommunens vision samt till Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Kommunstyrelsen har inget att invända mot förslaget till måltidspolicy.

2022-02-07

Lena Eckerbom Wendel (M) yrkade att yttrandet skulle få följande lydelse:
Kommunstyrelsen har den 5 jan 2022 fått en remiss från samhällsbyggnadsnämnden avseende måltidpolicy. Kommunstyrelsen anser att måltidspolicyn är väl genomarbetad med en tydlig koppling till kommunens vision samt till Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling.

Kommunstyrelsen anser dock att de två sista meningarna i första stycket under rubriken "Miljösmarta måltider" bör ändras till:

Även andelen hållbara råvaror ökar och på så sätt kan måltiderna bidra till minskad miljöpåverkan och bra villkor för både människor och djur.

Beslutsgång

Ordföranden redovisade att det fanns två förslag till beslut nämligen kommunstyrelseförvaltningens förslag och Lena Eckerbom Wendels (M) yrkande.

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutat i enlighet med Lena Eckerbom Wendels (M) yrkande.

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

2022-02-02

Dnr: KS 2021/246

Handläggare
Boel Carlsson
boel.carlsson@vanersborg.se
0521-72 24 09

Mottagare
Kommunstyrelsen

Svar på remiss avseende måltidspolicy

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar yttrande enligt nedan.

Yttrande

Kommunstyrelsen har den 5 jan 2022 fått en remiss från samhällsbyggnadsnämnden avseende måltidspolicy. Kommunstyrelsen anser att måltidspolicyn är väl genomarbetad med en tydlig koppling till kommunens vision samt till Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Kommunstyrelsen har inget att invända mot förslaget till måltidspolicy.

Underlag

Förslag till Måltidspolicy inom Vänersborgs kommun.

Ewa Ferm-Björklund
Avd.chef Hållbar utveckling

Sändlista

Samhällsbyggnadsnämnden

Måltidspolicy

Innehållsförteckning

INLEDNING OCH SYFTE.....	1
.....	2
GODA MÅLTIDER.....	2
TRIVSAMMA MÅLTIDER.....	2
INTEGRERADE MÅLTIDER	3
MILJÖSMARTA MÅLTIDER	3
NÄRINGSRIKTIGA MÅLTIDER.....	3
SÄKRA MÅLTIDER.....	4

Dokumenttyp Policy	Dokumentnamn Måltidspolicy	Antagen Skriv ÅÅÅÅ-MM-DD och ev. §	Antagen av Skriv i organ eller beslutsfattare
Dokumentägare Kostenheten	Dokumentansvarig Kostchef	Reviderad Skriv ÅÅÅÅ-MM-DD och ev. § X.	Giltighet Tills vidare med uppföljning efter 5 år.
Dokumentinformation Övergripande policy för måltider och måltidssituation inom Vänersborgs kommun		Diarienummer SBN 2021/99	
Ämnesområde Måltider inom kommunens åtagande		Intranät ☐	Hemsida ☒
Andra regelverk som omnämns Nationella livsmedelsstrategin, Skollagen 2010:800, FN:s globala mål för hållbar utveckling, Socialtjänstlagen, Livsmedelsverkets nationella riktlinjer för måltider i förskolan, Livsmedelsverkets nationella riktlinjer för måltider i skolan, Livsmedelsverkets nationella riktlinjer för måltider i äldreomsorgen, handbok för schemalagda måltider RISE 2021, Kost- och närings nationella rekommendationer för specialkost och anpassade måltider i förskola och skola, 2020.			

Inledning och syfte

Kommunens vision ”Vänersborgs kommun – attraktiv och hållbar i alla delar hela livet” ligger väl i linje med Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. För att bidra till en hållbar utveckling är det viktigt att planeringen av måltidsproduktionen och råvaruinköpen bidrar till social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Målsättningarna i måltidspolicyn ska bidra till att nå hållbarhetsmålen i Agenda 2030, främst målen 2, 3, 4, 5, 10, 12, 13, 14 och 15.

Mat och måltider är viktiga inslag under dagen, både socialt, näringsmässigt och ur ett hållbarhetsperspektiv. Det är viktigt att måltiden är smakfull, näringsriktigt sammansatt och främjar goda matvanor och god hälsa. Vad vi äter har också stor betydelse för vilket avtryck vi gör på miljön och klimatet.

Under barn- och ungdomsåren grundlägger vi våra matvanor vilket till stor del ligger till grund för framtida konsumtionsmönster. Studier har visat att bra matvanor har betydelse för inlärning, koncentration och välbefinnande samt bidrar till en god hälsa genom livet. Bättre hälsa skapar förutsättningar för bättre skolresultat.

Måltidsmiljön påverkar måltidssituationen och upplevelsen kring måltiden. Måltiden spelar en viktig roll som källa till sociala kontakter och ska vara stunder att se fram emot under dagen. Maten och måltiderna är också en förutsättning för vårt välbefinnande.

Denna måltidspolicy riktar sig till alla verksamheter som köper in, förädlar och serverar måltider inom Vänersborgs kommun.

Måltidspolicyns rubriker utgår från livsmedelsverkets måltidsmodell.

Figur 1. Livsmedelsverkets måltidsmodell

Goda måltider

En av de allra viktigaste egenskaperna hos en bra måltid är att den smakar gott. Goda och lustfyllda måltider lockar aptiten och bidrar till livskvalitet.

Att laga god mat som är anpassad efter olika personers behov kräver kunskap, engagemang och livsmedel av god kvalitet. En välsmakande måltid skapas inte bara i köket, den fysiska och sociala miljön är minst lika viktiga för måltidsupplevelsen.

Bra mat i förskola och skola är mat som barnen lockas av och tycker om, men som också utmanar deras smaker och preferenser. Med måltiderna kan morgondagens konsumenter få med sig kunskap, intresse och nyfikenhet kring mat och måltider. Tillsammans ger detta förutsättningar för välbefinnande, hälsa och goda matvanor.

Trivsamma måltider

Hur matgästen upplever måltiden påverkas inte bara av maten på tallriken. Det är helheten som skapar stämningen och som är avgörande för hur måltiden upplevs.

Måltiderna som serveras ska vara i en lugn, trivsam och inkluderande måltidsmiljö. Alla gäster ska uppleva bra service och ett gott bemötande. Tillsammans ger detta förutsättningar för välbefinnande, hälsa och goda matvanor.

Förutom att måltiderna skapar förutsättningar för ett bra näringsintag kan de utgöra en paus med fokus på något trevligt där matgästen har möjlighet att känna gemenskap, delaktighet och meningsfullhet.

Integrerade måltider

Måltiden är en resurs för hela verksamheten. I förskolan och skolan kan måltiden användas som ett pedagogiskt verktyg i undervisningen och för att väcka elevernas nyfikenhet kring mat. Måltiden är en viktig del av omsorgen och bär, liksom övriga delar av vårdverksamheten, ha sin utgångspunkt i ett personcentrerat förhållningssätt.

Delaktighet ger engagemang och kan leda till att mer mat äts upp. Ett sätt att främja delaktighet är att låta matgästerna ha inflytande på måltiden, över vilken mat som serveras och på måltidsmiljön. Det kan ske genom t.ex. måltidsråd.

Närvaro av pedagoger och vuxna är viktigt för att kunna skapa en lugn och trivsamt måltidsmiljö inom barnomsorg och skola. Pedagogernas uppgift är att vara goda förebilder och tillsammans med måltidspersonal sprida information och verka för att främja goda matvanor, matkultur och social samvaro.

Miljösmarta måltider

Inom Vänersborgs kommun gör vi medvetna val och arbetar kontinuerligt med att minska matsvinnet. Vi beaktar klimatet och miljön och väljer *svenska* råvaror i så stor utsträckning som är möjligt. Vid livsmedelsupphandling underlättar vi för och uppmuntrar lokala producenter och leverantörer att delta i upphandlingen med intentionen att andelen lokal- och närproducerat ökar. Även andelen ekologiska-, krävmarkerade- och fairtrade- råvaror ökar. På så sätt kan måltiderna bidra till minskad miljöpåverkan och bra villkor för både människor och djur.

För att beakta människors hälsa och djuromsorg i Vänersborgs kommun, ställs lägsta grundläggande lagstiftningskrav på samtliga aktörer i livsmedelskedjan. Detta för att säkerställa hög livsmedelskvalitet, att miljöstörningar begränsas, att djur i livsmedelsproduktionen behandlas väl och skyddas mot lidande med svensk djurskyddslagstiftning som grund. Dessutom ställs etiska krav inom vissa produktgrupper där detta särskilt efterfrågas. Den fisk kommunen köper in ska komma från hållbara bestånd.

För att minska klimatpåverkan mäter vi matsvinn och mängden CO₂e, som visar livsmedlens klimatavtryck. I kommunens mål och resursplan anges mål som följs upp årligen.

Näringsriktiga måltider

Näringsriktig mat som hamnar i magen ger bra förutsättningar för att må bra och orka vara aktiv. Det finns mycket att vinna på att satsa på bra råvaror och professionella kockar med kunskap, engagemang och förmåga att laga bra mat som matgästerna tycker om.

Sverige har idag lagstadgade krav på kostnadsfria och näringsriktiga skolmåltider till alla grundskoleelever. Barnen behöver energi och näring för att växa, utvecklas och orka med dagarna i förskolan eller skolan. Skolåldern är också en tid då matvanor och attityder till mat grundläggs. Bra måltider i förskola och skola ger barnen en grund för bra matvanor.

Bra måltider inom socialförvaltningens verksamheter förebygger undernäring eller övervikt samt bevarar funktion och livskvalitet. Det är viktigt att menyerna anpassas efter individernas behov, vanor och önskemål.

Matgästerna erbjuds måltider som gör dem mätta, pigga och som förebygger kostrelaterade problem.

Personer som har behov av specialkost av medicinska skäl erbjuds detta. Vid förfrågan av anpassade måltider bedöms behovet individuellt.

Säkra måltider

All mat som serveras ska vara säker att äta och matgästerna ska kunna känna sig trygga i att inte bli sjuka av maten.

Personalen ska ha kompetens inom livsmedelssäkerhet och det ska finnas rutiner för hur risker ska hanteras, förebyggas och åtgärdas.

2022-01-04

Dnr: SBN 2021/99

Handläggare

Birgitta Andersson
birgitta.andersson02@vanersborg.se
0521-72 11 99

Remiss måltidspolicy tidigare benämnd kostpolicy

Beslut

Samhällsbyggnadsnämndens ordförande beslutar att skicka ut måltidspolicyn på snabbremiss till berörda nämnder för att kunna hålla tidplan.

Sammanfattning

För att kunna hålla den tidplan som har angetts vid godkännande av igångsättningsbeslutet behöver remissen skickas ut snarast till berörda nämnder för att kommunfullmäktige förväntas kunna besluta om måltidspolicyn under våren 2022.

Samhällsbyggnadsnämndens ordförande inkom 2021-05-04 till kommunstyrelse med en begäran om igångsättningsbeslut daterad 2021-04-30 gällande rubricerad policy. Kommunstyrelsen 2021-05-10 (KS2021/246) godkänner samhällsbyggnadsnämndens begäran om igångsättningsbeslut för att ta fram en kostpolicy i samverkan med de förvaltningar som bedöms berörda.

En arbetsgrupp bestående av representanter från kommunstyrelseförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen har tagit fram ett förslag till måltidspolicy. Arbetsgruppen anser att benämningen behöver ändras från kostpolicy till måltidspolicy då den berör helheten i måltiden. Måltidspolicyn har även tagits upp och diskuteras i kommunledningsgruppen (KDL).

Regelverk

Beslutet är fattat med stöd av delegeringsordning för samhällsbyggnadsnämnden antagen den 2 februari 2018, § 12 och reviderad 2021-06-17, § 64, punkten 1.1 – Brådiskande ärenden.

Underlag

- 1. Förslag till måltidspolicy för Vänersborgs kommun
- 2. Tjänsteskrivelse
- 3. Igångsättningsbeslut från kommunstyrelsens ordförande
- 4. Kostpolicy för skolor och barnomsorg i Vänersborgs kommun, antagen av utbildningsnämnden 1998-05-11
- 5. Kommunens nu gällande livsmedelspolicy (KF 2008-02-06, § 6)

Anders Wiklund
Samhällsbyggnadsnämndens ordförande

Postadress: Vänersborgs kommun 462 85 Vänersborg	Besöksadress: Sundsgatan 29 Vänersborg	Telefon: 0521-72 10 00	Webbplats: www.vanersborg.se	E-post: samhallsbyggnad@vanersborg.se
--	---	----------------------------------	--	---

Vänerns kommun

Samhällsbyggnadsnämnden

DELEGERINGSBESLUT

2(2)

2022-01-04

Dnr: SBN 2021/99

Handläggare

Birgitta Andersson
birgitta.andersson02@vanersborg.se
0521-72 11 99

Sändlista för beslut

Kommunstyrelsen
Barn- och utbildningsnämnden
Socialnämnden
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden

Postadress:
Vänerns kommun
462 85 Vänerns borg

Besöksadress:
Sundsgatan 29
Vänerns borg

Telefon:
0521-72 10 00

Webbplats:
www.vanersborg.se

E-post:
samhallsbyggnad@vanersborg.se